

САВЕЦКАЯ ВЕЛАРУСЬ

ВЫДАНЬНЕ ўСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАўЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАў

Падпісная плата—
Звычайная—1000 р. льготная—600 р.
Плата за абвесткі—500 руб. за радок пятиту.
Сьпешныя—на 50% даражэй.
Плата за публікацыю аб страце дакумантаў:
для членаў саюзу—700р.
для іншых грамад.—1500р.
Чырвоі і ўтрыманьнем Сал. Забеспекі—дарма.
Падпіска і абвесткі прымаюцца ў Бел-
трэстдрук пры Дзяржаўным Выдавецтве.
(Менск, Петрапаўлаўская, 8).

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
МЕНСК, Захарўская, 97.

ТРЕЦІ ГОД ВЫДАНЬНЯ.

Штодзенная газета.

№ 288 (693). Серада, 27-га сьнежня 1922г.

Нядзеля доуку.

15 студзеня 1923 г. пачнецца нядзеля чырвонага друку. Яна павінна будзе замацаваць сувязь паміж газэтамі і масамі чытачоў, выклікаць новых карэспандэнтаў, пашырыць падпіску, палепшыць матэрыяльнае становішча нашае прэсы. Наогул, нядзеля друку павінна будзе падняць на належную вышыню аўтарытэт нашых газэт і павялічыць уплыў іх на працоўныя масы Беларусі.

Пралетарскі беларускі друк малады. Першая пралетарская беларуская газэтка «Дзяньвіца» пачала сваё існаваньне ў Петраградзе ў 1918 г. Такім чынам беларускі чырвоны перадачыны друк мае толькі пяць гадоў свайго гісторыі. Утварэньне воляю рабочых і сялян Беларускае Савецкае Рэспублікі дало магчымасьць заснаваць чырвоную беларускую газэту ў самым сэрцы Савецкай Беларусі, у Менску.

У пачатку 1920 г. пачала выходзіць газэтка «Савецкая Беларусь». Гэтымі днямі мы ўжо выпускаем сямісты пумар «С. Б.».

Але, ня глядзячы на трэці год існаваньня, мы павінны прызнаць, што газэтка «С. Б.» моцнай сувязі з рабочымі і сялянскімі масамі яшчэ ня мае. Яна пашыраецца сярод беларускіх настаўнікаў, студэнтаў, партыйных работнікаў, яна атрымліваецца ва ўсіх Камісарыятах, — але ня мае значнага ліку падпісчыкаў сярод рабочых беларускай высковай моладзі і беларускага сялянства... Ёсьць на Беларусі нават і такія вёскі, якія зусім і ў вочы ня бачылі газэты «Савецкая Беларусь» і нават ня ведаюць, што такая газэтка існуе.

Няважлікі лік падпісчыкаў і труднасьці, зьвязаныя з пашырэньнем газэты, маюць сваё пэўнае тлумачэньне.

Па-першае, беларуская асьвета царскія часы была задушана. Сярод беларускага сялянства асьвечаных па беларуску людзей мала, — і зусім зразумела, чаму сяляне не падпісваюцца на газэту «С. Б.», якую яны нямогуць чытаць.

Па-другое, да беларускае мовы беларускага друку нават і ў часы панаваньня Савецкае Улады ня ўсе дружалюбны. Старае пакаленьне, выхаванае ў расейскіх і польскіх школах — быўшыя чывоўнікі, наогул мяшчанства і рэакцыйны элемент увесь час вядзе скрытую барацьбу з беларускаю моваю, беларускаю культурай і беларускім друкам... Яны ня могуць весці з намі адкрытай барацьбы, але мы ўвесь час адчуваем сабатаж з боку нашых многалікіх ворагаў, які нам шкодзіць на кожным кроку.

Мы пэўна, што пабеда будзе за намі, што будучыня будзе нашаю, але трэба яшчэ шмат і шмат змагацца...

Нядзеля друку, якая адбудзецца ў студзені месяцы, павінна быць пераломам у гісторыі беларускай прэсы і нашае газэты.

На чацьвёрты год свайго існаваньня «С. Б.» павінна пачаць вёску — павінна папасьці ў рукі сяляніну...

Кожная школа, кожная вёска, кожны сесьвет і валіспалом Савецкай Беларусі, кожны каапэратыў, кожная культурна-асьветная ўстанова павінны ў 1923 годзе мець пэўну газэту і актыўна яе падтрымліваць. Гэта мінімум. Мы павінны яго дабіцца.

Усіх шчырых прыхільнікаў беларускага чырвонага друку мы заклікаем дапамагчы нам у нядзеля друку і надалей. Мы пэўна, што *наш кліч вы пачуеце!*

ЛЕЗАНСКАЯ КАНФЭРЭНЦЫЯ.

Па пытаньню аб пралівах згода не дасягнута.

ГАННОВЭР, 23-12. На пасяджэньні Лэзанскай канфэрэнцыі 22-га сьнежня турэцкай дэлегацыя адхіліла прапанаваньняў саюзьнікаў у тым ліку датычных кантролю Лігі Нацыяў. *Па пытаньню аб пралівах згоды не дасягнута. Ісмет-паша рашуча заявіў, што прынятыя турэцкай дэлегацыяй пункты ўвойдуць у сілу толькі пасля унясення рэшты пунктаў, у якіх туркі патрабуюць зьмянення.* Сярод саюзьнікаў пануе прыгвечаны настроі. Старшыня французскай дэлегацыі вьехаў у Парыж дзеля дэкладу Пуанкара.

Крызыс канфэрэнцыі.

ЛЮБЛД, 23-12. На Лэзанскай канфэрэнцыі выбухнуў новы крызыс. Турэцкая дэлегацыя адмовілася прыняць пункт аб вызваленьні ад вайсковай павіннасьці хрысьціян, якія жывуць у Турэччыне, лічачы такое патрабаваньне парушэньнем

незалежнасьці Турэччыны. Саюзьнікі дамагаюцца прызнаньня гэтага пункту.

Мёртвы пункт.

ЛЭЗАНЬ, 23-12 «Матэн» паведамляе, што канфэрэнцыя стаіць на мёртвым пункце. Праца канфэрэнцыі сьпынена; няўхілен разьруў, калі ангорскі ўрад не адменіць інструкцыяў, якія даў турэцкім дэлегатам.

Газэтка «Эхо Нацыянал» называе Лэзанскую канфэрэнцыю «дэкарацыяй камэдыйнай оперы», зазначаючы, што большасьць апрадаваных пытаньняў ня мае ніякай значнасьці.

Патрабаваньне туркаў адхілена.

ЛЮБЛД, 24-12. Турэцкая дэлегацыя запатрабавала распусьць дэлегатыў турэцкага кантролю над мусульманскімі мейшасьціямі на Балканскія дзяржавы і ўсе суседнія з Турэччынай краіны. Саюзьнікі адмовілі.

Вынікаў яшчэ няма.

ЛЭЗАНЬ, 23-12. Рознагалосьці між саюзьнікамі і туркамі па пытаньнях аб кантролю над пралівамі, дэмілітарызаваных зонах, зьмешаных судох і ахове нацыянальных мейшасьцяў яшчэ ня ўладжаны. Пытаньне аб эвакуацыі Канстантынопалю саюзьнікамі зусім не абгаварываліся. Перамаўленьні ўсё больш і больш запяжарваюцца, бо погляды саюзьнікаў і туркаў па гэтых пытаньнях зусім розныя.

Розныя весткі

Карл Кауцкі асьлеп.

Карл Кауцкі пасля апэрацыі асьлеп на адно вока.

Фашызм умацоўваецца.

РЫМ, 24-12. Італьянскі віцэ-міністр унутраных спраў у гутарцы з супрацоўнікам газэты «Стампа» заявіў, што з прычыны абвостраньня партыйнай барацьбы ўрад мае замеры заснаваць у глаўных гарадох Італіі надзейныя фашысцкія атрады. Урад будзе пільна сачыць за дзейнасьцю камуністаў-максэмалістаў.

Моцна трымаюцца за рэпарацыі.

НАУЭН, 24-12. Францыя і Італія паведалілі Англію аб сваёй нягдоўзе даць міжнародным эканамічным экспертам права выяўленьня велічыны рэпарацыйных даўгоў. Францускі і італьянскі ўрады, як відаць, ня хочупь выпусьціць з сваіх рук вырашэньня рэпарацыйнага пытаньня.

Дагавор «Роста» з Амэр. Тэлеграфна. Агэнтствам.

МАСКВА, 25-12. Заснован дагавор між Расейскім Тэлеграфным Агэнтствам і найвялікшым Тэлеграфным Агэнтствам Амэрыкі — «Юнайтэд Прэс Асоцыяшн» аб абмене весткамі між Савецкай Расейя і Амэрыкай.

Абезьяны.

У Канстантынопалі заснавалася новая белгвардзейская група пад назваю: «Расейскі аддзел аналэжныя фашыстаў». Яны выпусьцілі адрозь, якая хваліць Мусаліні і вітае фашыстаў Вянгры, Нямеччыны, Польшчы, Мэксікі і на ўсякі выпадак фашыстаў другіх краўў, дзе яны зьявіцца на сьвет.

К суду над Крулі-к. Ёскім.

ВАРШАВА, 23-12. Соймавая камісія адхіліла прапанаваньне, унесенае дэпутатамі Лібарманам і Ланцукім аб сьпіненьні судэбнага дазваньня супроць дэпутата камуніста Крулікоўскага.

Камсамольцы і флёт.

МАСКВА, 25-12. 24-га сьнежня на Чырвоным пляцу адбыліся урачыстыя провады мабілізаваных у флёт камсамольцаў.

Х-ты Усёрасейскі Зьезд Саветаў.

Сельская гаспадарка.

Даклад т. Месяцава.

На вачэрнім пасяджэньні Зьезду 24-га сьнежня член колэгіі Нар.Кам. Земляробства т. Месяцаў у дакладзе аб сельскай гаспадарцы сказаў: «У выніку Акцябрскай рэвалюцыі сяляне атрымалі каля 40 мільёнаў дзесяцін зямлі. Лік сялянскіх зямель павялічыўся на 75 процантаў ў параўнаньні з тым, які быў да рэвалюцыі. Савецкая ўлада адпусьціла сялянам 350 рублёў золатам на сельска-гаспадарчыя патрэбы, 20 мільёнаў р. золатам на закупку заграўнай машыны і угнаеньняў. Зьліквідованы царскія даўгі, аляжарваючы сялянскія гаспадаркі. Вядзецца энэргічная барацьба са шкоднікамі сельскай гаспадаркі. У шмат якіх раёнах сельская гаспадарка дасягнула даваеннага ўзроўню. Адбываецца пераход да больш рацыянальных спосабаў апрацоўкі зямлі.

Становішча ў справе жывёлаводства застэцца цяжкім. Лік рабочай жывёлы не дагянуў яшчэ 2/3 даваеннага.

З агульнага абшару лясоў у 147 мільёнаў дзесяцін у Расейі сяляне ўладуюць 13 мільёнамі.

Шпарка пашыраецца сельска-гаспадарчы і каапэрацыйны рух. Лік сельска-гаспадарчых каапэратываў дзейшоў да 24000 аднаючых 15 мільёнаў сяброў. Неабходна павялічыць злікаўленасьць сялянства ў каапэрацыі. Савецкая ўлада адпусьціла 15 мільёнаў рублёў золатам на арганізацыю сельска-гаспадарчай пазыкі і адпускае яшчэ 20 мільёнаў. Неабходна павялічыць утварэньне насённых запасаў. У быўшых галодных раёнах трэба ўвесці супроць-засушлівыя культуры і павялічыць узімыя пасевы. Арганізавана 19 паказных насённых гаспадарак.

Дакладчык закончыў закліканьнем асабраваць сельскай гаспадарчы асаблівую ўзагу і даць дзеля гэтай мэты лепшыя партыйныя і савецкія сілы.

Прамысловасьць.

Дакл д т. Багданава.

На ранішнім пасяджэньні Зьезду Саветаў ад 24-га XII т. Багданаў у дакладзе аб становішчы прамысловасьці паказаў, што ў гэтым годзе ў зьвязку з пераходам к нэпу, пашай прамысловасьці прышлося перакрыць дзякі час. Цяпер становішча зьмянілася. Ва ўсіх галінах прамысловасьці прыкмячаецца пад'ём, галоўным чынам значны ў лёгкай індустрыі, вытворчасць якой павялічылася проціў 1920 г. у паўтара-чатыры разы. Нагрузка тэкстыльнай прамысловасьці даходзіць да 2/3 даваеннага часу, вытворчасць павялічылася ў 3 в паловай і 4 разы і дэходзіць да 30 проц. даваеннага часу.

Востра стаіць пытаньне в сырцом з прычыны таго, што сяляне зьменшылі пасьевы ільва, пняккі, гадоўлі авец і г. д. У скутку гэтага нам прышлося закупіць заграўнай 2 мільёны пудоў хляпка, 300.000 п. шэрсці.

Вытворчасць гумілястыкавай прамысловасьці павялічылася проціў 1920 г. у 482 процантаў, табачнай у 167 процантаў.

Цяжкая індустрыя значна адсталая ад лёгкай. Але і тут таксама прыкмячаецца посьпех. У параўнаньні з

1920 годам здабыча чыгуну і гатовых мэталю павялічылася ў паўтара разы. Вугля здабыта 120 проц. вафлі—121 проц. Пляч апалу выпайфены ў разьмеры 100 проц. Закончаны электрастанцыі: Камырская «Чырвоны акцябр», адчынены 2 электрастанцыі ў Падмаскоўскім вугольным раёне, ідзе далей праца ў Волхаве-Ніжнім, Наўгародзе, Чалыбінску і інш. Пачалі будаваць Штароўскую станцыю ў цэнтры Донбасу. Праэктуецца выкарыстоўваць Дняпроўскія парогі з мэтай электрафікацыі.

Значна павялічыўся ўдзел дзяржаўных прадпрыемстваў у экспорце і імпорце. Лясная прамысловасьць заваявала на замежным рынку моцнае становішча. Вывезена заграўніцу на 30.000.000 залатых руб.

У канцы дакладчык канстантыруе, што наша прамысловасьць знаходзіцца на плячу разьвіцьця. Наша эканамічнае становішча значна палепшылася, і калі к нам прыдзе цяпер заграўнічы капітал, мы ім паставім умовы болей выгадныя для нас, чымся ў мінулым годзе.

Пасля спрэчак даклад т. Багданава перададзены ў камісію.

Гоашовыя спавы.

Даклад т. Сакольнікава.

На ранішнім пасяджэньні Зьезду 24-га сьнежня т. Сакольнікаў у дакладзе аб грашовым становішчы адзначыў, што добры ўраджай сьлетнага году добра адбіўся на нашых грашовых справах, што асабліва выразна вызначылася ў другой палове бягучага году. Наша грунтоўнае заданьне—строгая эканомія, скарачэньне дзяржаўнага апарату. У часы грамадзянскай вайны на дзяржаўным забясьпечаньні было 35 мільёнаў чалвек. к пачатку бягучага году засталася ўсяго 6 мільёнаў, а зараз—2 мільёны 800 тысячаў. Мясцовыя сродкі значна скарачаюць дзяржаўны бюджэт.

Раля эмісіі ў бюджэце паступові паніжаецца, значнасьць падаткоў павялічваецца. У студзені бягучага

году эмісія дала 99 процантаў, падаткі—1 проц. У сьнежні эмісія дала 458 трыліянаў рублёў, столькі сама дала падаткі. На кожнага чалавека прыходзіцца ўсяго 28 капеек падаткаў у месяц—у 20 разоў менш даваеннай абкладкі. У студзені сабрава падаткаў 475 тысячаў залатых рублёў, у верасьні—9 мільёнаў, у сьнежні—12 мільёнаў. Эмісія пярывае зараз усяго 25—30 процантаў бюджэту, аднак, грашовая становішча застэцца цяжкім. Неабходна яшчэ больш зьменшыць эмісію.

У заклочэньне дакладчык кажа, што пабудаваньне савецкіх грашовых спраў павінна весціся з такім самым пад'ёмам, як і стварэньне Чырвонай арміі.

Вакол здарэнняў у Польшчы.

Дэкларацыя Украінскай фракцыі.

Украінская парламанцкая фракцыя прывяла такую дэкларацыю: «Першы прэзідэнт Рэчы Паспалітай, Габрыель Нарутовіч, выбраны галасамі польскай дэмакратыі і так званых нацыянальных меншасцяў забіты.

Гэтае палітычнае забойства выклікае сабою незадаволенне, пакрытанае таксама і проціў нас—украінцаў. Артыкулы правага польскага друку перапоўнены абражаючымі выбрыкамі проціў нас, як прадстаўнікаў украінскага народу. Гэтым мы залічым усяму польскаму грамадству, што на сваёй зямлі мы спрадвечу зьяўляемся большасцю, а ня меншасцю. І мы не дазволім, каб да нас стасаваліся, як да грамадзян другога гатунку.

Мы зьвяртаемся да нашага народу з закліканнем захаваць спакой у краі, ня браць удзелу ў партыйнай барадбе братэрскага польскага народу і аб'яднацца вакол сваіх арганізацый і законных прадстаўнікаў у сьвядомасьці, што яны зьмугцэ абараніць права і гонар свайго народу».

Рэзалюцыя жыдоўскай фракцыі.

«Жыдоўскае Кола» на пасяджэньні 18-га сьнежня прыняло ніжэйшую рэзалюцыю:

Падрабнасьці выбараў новага прэзідэнта польскай рэспублікі.

20 сьнежня, а 12 г. 15 м. дня старшыня Ратай адчыніў нацыянальнае сабрание, сьліканае дзеля выбараў прэзідэнта Польшчы.

Пасьля пяціхвіліннага перэрыву былі абвешчаны дзьве кандыдатуры: Казіміра Мараўскага, старшыні акадэміі навук у Кракаве і Станіслава Вайцяхоўскага.

Пачалося галасаваньне. Члены нацыянальнага сабрагня выклікалі ся на альфабэтнаму сьпіску. Галасаваньне адбылося праз падчыу запісак.

На падліў галасоў быў абвешчаны 15-п'хвілінны перэрыв, пасьля чаго ськратар апублікаваў вынікі галасаванья.

Галасавалі 535—дэпутаты і сэнатары (з агульнага ліку 555). Праўдзівымі галасамі былі прызваны 519 запісак, абсалютная большасьць—260 чалавек. С. Вайцяхоўскі атрымаў 298 галасоў, К. Мараўскі—221.

Старшыня Ратай аб'явіў, што на аснове абвешчанага выніку выбараў, прэзідэнтам выбраны С. Вайцяхоўскі (вопескі на левых скам'ях і ў цэнтры).

За Мараўскага галасавалі члены трох правых фракцыяў, за кандыдатуру Вайцяхоўскага прадстаўнікі ўсіх рэшта фракцыяў. Чыстыя запіскі, прызнаныя непраўдзівымі, належылі, як кажуць, да членаў «жыдоўскага кола».

Новы прэзідэнт.

Станіслаў Вайцяхоўскі радзіўся 15 марца 1869 г. у Калішы, дзе ў 1888 г. скончыў вясельчынскую гімназію Вудучы студэнтам матэматычнага факультэту Варшаўскага ўнівэрсытэту, С. Вайцяхоўскі прыймаў удзел у грамадзянскім жыцці студэнцкай моладзі. Праз два гады пасля выехаў з Польшчы.

Вайцяхоўскі жыў з пачатку ў Швайцарыі, а потым у Парыжы.

Адозва новага прэзідэнта пана Вайцяхоўскага.

Новы польскі прэзідэнт пан Вайцяхоўскі 20 га сьнежня падпісаў адову да «народу польскага». Адоз на гэтай пачынаецца так:

«Падлякі! Усемагутнаму богу і Табе, Народзе Польскі, я прысягаю канстытуцыйны закон ахоўваць і абараняць, грамадзянскую справе верна служыць». Далей, сказаўшы пару слоў аб забойстве Нарутовіча, багамольны

1) Жыдоўскае Кола рашуча ганьбуе забойства прэзідэнта, якое падрывае аўтарытэт польскай дзяржавы і асновы юрыдычнага ладу, грунтуючагася на волі большасці грамадзян Рэчы Паспалітай.

2) Жыдоўскае Кола лічыць забойства першага прэзідэнта Рэчы Паспалітай вынікам агітацыі, распачатай правымі групамі пасля абрання прэзідэнта, дзеля помсты за тое, што ім не ўдалося навіязаць свае волі значнай большасці Нацыянальнага Сабрагня і гэтым парушыла асноўны прынцып роўнасці ўсіх грамадзян дзяржавы без розніцы веры і нацыянальнасці, які ім хацелася б падмяніць дэмагачным лезунгам аб «чыста-польскай» большасці.

3) Жыдоўскае Кола ўстанаўляе, што забойства прэзідэнта зьяўляецца адным з каленаў у ланцугу актаў гвалту і неабышчліва, якія чыніцца бяскарна рэакцыйнымі партыямі ў працягу чатырох гадоў, у выніку бесперастаннай траўлі нацыянальных меншасцяў, асабліва жыдоў.

4) Жыдоўскае Кола заяўляе, што жыдоўскае жыхарства не дазволіць запалохаць сабе ніякімі правамі тэrorу, ня дасць павялічыць сабе належаючы яму грамадзянскія правы і адвадзенага ўдзелу як у працы на разьвіццё Рэчы Паспалітай і добрае яе народаў, так і кіраўніцтва справам рэспублікі і што ў далейшым яно будзе змагацца за свае правы, забяспечаныя канстытуцыяй».

На зьездзе ў Цюрыху(1892 г.) Вайцяхоўскі быў адным з аўтараў праграмы ППС пад кітчам «незалежнай Польшчы». З тых часоў Вайцяхоўскі пачаў вандраваць па Эўропе. Разам з Я. Пілсудзім выдаваў «Роботнік».

З 1905 г. ён займаўся выключна кааперацыяй. У 1906 г. Вайцяхоўскі вярнуўся ў Варшаву, дзе стаў на чале рэдакцыі «Spolem», зьяўляючыся адным з будаўнікоў Варшаўскага Т-ва Кааператываў».

У 1911 г. ён зрабіўся дырэктарам спажывецкіх г-ваў. Пасьля абвешчання вайны ён з'арганізаваў харчовы аддзел цэнтральнага абыватальскага камітэту.

У 1917 г. на першым палітычным зьездзе палякаў у Маскве Вайцяхоўскі быў выбраны старшынёй галоўнага савету ўнепартыйнага аб'яднанья.

У студзені 1919 г. Вайцяхоўскі быў міністрам унутраных спраў у кабінэце Падэрэўскага. Пры гэтай пасадзе застаўся да 23 чэрвеня 1920 г. З гэтага году ён знаходзіцца ў партыі «Пяста». У 1921 годзе ён займаў катэдру тэорыі і гісторыі кааперацыі ў вышэйшай камэрцыйнай школе.

Водклікі друку.

Хісна панізіла тон.

З прычыны выбару Вайцяхоўскага «Газета Варшавска» (орган нар. лям.) кажа: «Хаця новы прэзідэнт ні быў найліччым кандыдатам, але мы павінны прызнаць, што ён мае грамадзянскія заслугі.

У час вайны ён быў у Расеі старшынёй аб'яднанья. Як чалавек кансэрватыўны і практычны палітык, ён будзе на пасту прэзідэнта рэспублікі, як мы ў тым пэўны, прадстаўляць Польшчу ў яе цэлым, а не паасобныя партыі».

і багабойны прэзідэнт ішоў зьвяртаецца да бога і народу польскага: «Прашу Усемагутнага бога і Цябе, Народзе Польскі, настаяцца... дастойна выпяўніць завет нашых продкаў—стварыць адзіную непадзельную Рэспубліку». Да іей, істаў паліц, пан Вайцяхоўскі ўспамінае Міцкевіча, робіць cytату з яго твораў і выказвае погляд, што самай найпатрабнейшай справай зьяўля-

ецца стварэньне моцнага ўраду і бюджэту, пэпалуямага падаткам і грамадзян. Цікава, што адова значае немагчымасьць дыктатуры хоць бы самай найгэніяльнейшай асобы.

Суд кацярынаслаўскіх царкоўнікаў.

Як піша газета «Безбожник», Кацярынаслаўскі Аддзел ГПУ выкрыў вялікае жувініцтва кацярынаслаўскіх царкоўнікаў у асобе кацярынаслаўскага архіэпіскапа Агапіта і эпіскапа бахмуцкага Іоанісія.

Архірэіскі „старб“.

Ахтрымаўшы весткі, што ў Агапіта ў садзе пры архірэіскім доме закопана ў зямлі шмат каштоўных рэчаў, кацярынаслаўскі губаддзел ГПУ паслаў туды, сваіх супрацоўнікаў.

Пасьля пільнага вобшыку, супрацоўнікі ГПУ адкапалі ў трох месцах у ямах, глыбінёй у два аршыны: дрыўляную скрыню, якая важыла 30 фунтаў, запячатаную дзьвюма пячатамі і перавязаную вярхоўкай, дрыўляную кадзку, напоўненую рознымі срэбнымі пасудзінамі, і жалезную скрыню з срэбнымі царкоўнымі рэчамі.

Трыліён рублёў.

Скрыню і кадзку адчынілі. У іх знайшлі: крыжы і папагіі, аздабленыя брыльянтамі прыблізна 50 карат, шмат рознакалерных і дарагіх каменяў, золата і некалькі пудаў срывра.

Вартасьць знойдзеных рэчаў ацэніваецца прыблізна ў некалькі трыліёнаў рублёў. Дзеля акуратнай ацэнкі вартасці каштоўнасьцяў, кацярынаслаўскі губіспалком стварыў спецыяльную камісію.

Хавалі дзеля дзяльбы.

Як выявілася, знойдзеныя каштоўнасьці, галоўным чынам, брыльянты, былі схаваны па загаду Агапіта. Іх меліся дзяліць паміж сабою Агапіт, Іоанікі і іншыя магнахі.

Трэба адзначыць, што ў зямлі былі зарыты 6 эвангельяў у масіўных срэбных рызах. Праяжаўшы ў зямлі каля двух месяцаў, эвангелья пагнілі.

Вось як самі духоўнікі шануюць свае сьвятыні, калі справа тычыцца нажывы.

Хто такі архіэпіскап Агапіт.

Пры царскім ладзе Агапіт быў ярым чарнасоценкам: ён быў старшынёю кацярынаслаўскага губэрскага аддзелу «Союза русскага народа».

У перыяд выцягця каштоўнасьцяў, Агапіт адной рукой закапываў у сваім садзе для сваіх патрэб золата, срывра і брыльянты, а другой благаслаўляў духавенства і веруючых на аддачу каштоўнасьцяў, ня раз фальшыва клічучы да «самаахвяры на паратунак жыцця галодных».

Надаўна ён аб'явіў сябе прыхільнікам «Жывой царквы» і іграў у жывацаркоўнікаў у Кацярынаславе вялікую ролю.

Словам ён зьяўляўся перад сваімі «авечкамі» ў трох асобах, на падобіе госпада-бога.

Машэльнікі панясуць кару.

Архіэпіскап Агапіт, эпіскап Іоанісія і іншыя сьвятыя гэроі чарнасоцэных зуброў заарыштаваны. Цяпер вядуцца досьледы. У хуткім часе чорныя рышары будуць стаяць перад судом Кацярынаслаўскага Губ. Рэв. Трыбуналу.

А колькі яшчэ такіх «сьвятых айцоў» твораць свае агідныя ўчынкі і абманываюць народ!

Беларуская асьвета і культура.

Белаоцская школа ва Усходняй Беларусі.

Беларускае Цэнтральнае Бюро Асьветы пры Наркамдзе Асьв.РСФСР зьвярнулася ў Калегію НКА з просьбаю выдаць спецыяльныя цыркуляры аб стварэньні больш нармальна-варункаў дзеля разьвіцця беларускай культурна-асьветнай працы на ўсходзе этнаграфічнай Беларусі. Такі цыркуляр быў выданы. Ніжэй мы друкуем поўны пераклад яго. У цыркуляры гаворыцца ня толькі аб губ. Віцебскай, Гомельскай, Смаленскай, але таксама і аб Томскай губ., бо працэнт беларусаў пе-

расяленцаў у некаторых паветах гэтай губ. дасягае значнай велічыні. Гэты цыркуляр павінен адначасна-цапераламом у разьвіцці беларускай творчай культурна-асьветнай справы на ўсходзе этнаграфічнай Беларусі. Пакуль што ён сказаўся толькі на Гомельшчыне і Смаленшчыне. Што тычыцца да Віцебшчыны, то пакуль што становішча там застаецца без зьмен. Патрэбна чынная праца майсцовых працаўнікоў дзеля дырэктыўна кіруючага культурнага органу РСФСР.

Цыркуляры Наркамату Асьветы РСФСР.

Да Віцебскага, Гомельскага і Томскага губэрскіх Аддзелаў Народнай Асьветы.

Згодна з рэзалюцыяй, прынятай на 3-м Усерасейскім Зьездзе Загадчыкаў Губ. Аддзел Нар. Асьветы і зацьверджанай Калегіяй НКА ад 26/Х (пратакол № 34/496), Наркамат Асьветы прапануе Вам:

1. Зьмяніць ня досьць уважлівыя адносіны майсцовых павятовых і гарадзкіх аддзелаў народнай асьветы да культурна-асьветных патрэбаў беларускага жыхарства і учыніць крокі дзеля стварэньня нармальна-правільных варункаў працы.

Увага: Параграф гэты асабліва датычыць Віцебскай губ.

2. Зьвярнуць увагу ў сіх органаў Н. К. А. на майсцох, што асноўнай працай, дзеля немагчымасьці пашырэння сеткі беларускіх школаў, зьяўляецца неабходнасьць учынення фактычных крокаў да пераводу выкладанья ў школах I-ай ступені з пераважным лікам беларускіх дзяцей на родную мову.

3. Увесці ў школах II-ой ступені, якія знаходзяцца ў заблэстцах, губэрнях і паветах, населеных пераважна беларусамі, як абавязковы прадмет (ня менш 2-х гадзін у тыдзень у кожнай групе) выкладаньне беларусказнаўства (беларуская мова, літаратура, гісторыя, географія і культура).

Увага: Беларусказнаўства ўводзіцца таксама і ў тых школах, дзе вучні-беларусы складаюць больш 50%, хоць бы ў гэтай мясцовасьці беларускае жыхарства складала меншасць.

4. Увесці на ўсіх курсах па падгатоўцы і перападгатоўцы педагогічнага персаналу, як адчыненых, так і намечаных да адчынення ў бягучым годзе на тэрыторыі, населенай беларусамі, — выкладаньне курсу беларусказнаўства.

Увага. У адносінах да падгатоўкі педагогічнага персаналу для беларускіх школаў — пацьвярджаецца пастанова Глаўпрафбору аб уводзеньні выкладанья курсу беларусказнаўства ў пэдгэнікумах і інстытутах народнай асьветы на тэрыторыі, населенай беларусамі (пастанова Пэдагагічнага Аддзелу Глаўпрафбору 3/IV—22 г., журнал № 2).

Просім паведаміць аб учыненым Губэрскім Аддзелам Народнай Асьветы дзеля ажыццяўленьня гэтага цыркуляру.

Нам. Наркамасьветы (Хадароўскі) Загадчык Галоўсацвэха (Бём).

Нам. Старшыні Соўнацмена (Росек).

Ськратар (Наумаў).

Па Менску.

Перасялячаскі пункт у Заходняй вобласьці.

З усіх эвакадзелаў, існуючых да гэтага часу ў Зах. вобласьці асяецца голькі І Аршанскі пункт дзеля абслужваньня перасяленцаў сялян. Гэты пункт пераходзіць пад кіраўніцтва Наркамзему.

Аптацыя польскага падданства.

Разгляд у НКВД спраў па аптацыі польскага падданства падыходзіць к канцу. Гэтымі днямі было разгледжана каля 50 спраў, якія пасланы польскаму паўнамоцнаму на пацьвярдзеньне і выдачу аптацнтам належных дакумэнтаў. НКВД атрымлівае далей заявы аптацнтаў з просьбай аб тым, каб іх прынялі назад у беларускае падданства.

Прыём грузаў.

Пасьля часовага спынення прыёму грузаў па ст. Слуцак, Урэчча, Старыя Дарогі і інш. станцыях, якія ня мелі складачных будынкаў, прыём зноў адноўлены.

Апошні эшалон.

Сягоньня выехаў 100-ы і апошні эшалон удекачоў у Польшчу, пасля чаго ўдэкачы болей адіраўляцца ня будуць.

Няхай кожны грамадзянін селянін піша, як можа, у сваю родную газэту—будзем ахвотна друкаваць!

Лекцыя прафэсара Гайдукова.

24-га сьнежня ў Беларускам Інстытуце Сельскае Гаспадаркі адбылася платная лекцыя вядомага прафэсара Гайдукова на тэму „Происхождение света“.

Публікі, сярод якой значную частку займала студэнцтва, сабралася шмат.

Пасьля лекцыі г. Гайдукоў даваў тлумачэньні на шматлікавыя запіскі студэнтаў па запросам на закранутую тэму.

Лекцыя дала добры збор. Увесь чысты збор пойдзе на карысьць бяднейшага студэнцтва.

Аб падпісцы на залатую выйгрышную пазычку.

Гэтымі днямі ў рэдакцыю «Саветцаў Беларусі» зьвярталася даволі шмат грамадзян, якія цікавіцца залатою выйгрышнаю пазычкаю, пытаючыся, калі пачнецца і як будзе праводзіцца прадажа аблігацый пазычкі. Рэдакцыя гэтым даводзіць да ведама ўсіх, хто цікавіцца гэтым пытаньнем, што намі зроблен запрос канторы Дзяржаўнага Банку. Па атрыманьні адказу, будуць даны падрабязныя весткі.